

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Élmények szombatja

Kedves Barátaink! Különleges programmal várja Önöket a Komáromi Zsidó Hitközség 2009. március 13-án és 14-én a felújított zsinagógában és Wallenstein Zoltán teremben a Menházban.

Zsidó élményeket kívánunk nyújtani minden érdeklődőnek, a szombaton elhangzó előadások és imák a zsidó vallás sokszínűségét mutatják be. Reméljük minél többen részesei lesznek az élménynek!

Részletes program:

március 13., péntek, 17.30

– a szombat fogadás – Kabalat Shabat
– Itentisztelet és előadás a Shabatról

– Kóser ünnepi vacsora

Az élmények szombatját Zeev Stiefel pöstyéni rabbi vezeti

Közreműködik Megyes Pál, az Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetem rabbihelyettes szakos hallgatója és Biczó Tamás, a Frankel Leó utcai zsinagóga kántora

március 15., szombat

9.30: Reggeli közös ima és tanulás
11.00: Előadások 1. – zsidó történelem
12.30: Ebéd
15.30: Előadások 2. – Purim és Pészach
17.00: Előadások 3. – Zsidó identitásválság a II. világháború után
18.00: Havadala – szombat búcsúztatás

Részletes program: www.menhaz.sk

A programon való részvétel szállás nélkül ingyenes, de az étkezések miatt előzetes regisztráció szükséges.

A részvételi díj 1 éjszaka szállással együtt kedvezményesen 15 EUR/fő.

A Menház felújítása

A januári szünet után február második hetében kezdődött meg a ház valamennyi ablakának cseréje, a munkálatok során az eredetivel megegyező formájú és színű új, faablakokat szerelnek be. Új padlót kap a Wallenstein Zoltán terem és a zsinagóga előtere. A zsinagógában a szakemberek helyreállították a szigetelési munkák során megsérült gipszdíszeket. A jelenleg folyó felújítási szakasz március elején festéssel ér véget.

Munkálatok a Wallenstein Zoltán teremben

Új ablakok a Menház épületén

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Széder este

Az előző évekhez hasonlóan az idén is megrendezzük hagyományos Széder esténket a Menház Wallenstein Zoltán termében az ünnep második estéjén. Az eseményre **2009. április 9-én, csütörtökön 18:00**-kor kerül sor. A kóser vacsorát Budapestről biztosítjuk. A részvételi díj 2 EUR (támogatóinknak köszönhetően). Jelentkezni lehet a KZSH titkárságán és a kile@menhaz.sk címen 2009. március 31-ig!

Az Auschwitz album Komáromban

Önkéntesek kerestetnek

Június 7-től egy hónapon át a komáromi zsinagógában vendégeskedik a budapesti Holokauszt Emlékközpont utazó kiállítása, az Auschwitz album. A KZSH ezzel a tárlattal kíván méltó emléket állítani a 65 évvel ezelőtt deportált komáromi zsidó közösségnek. A kiállítás teljes anyagát szlovák és magyar nyelven tekinthetik majd meg az érdeklődők.

A rendezvény a Magyar Köztársaság Pozsonyi Kulturális Intézete támogatásával valósul meg. Az esemény sikeres lebonyolításához önkéntes tárlatvezetőket keresünk, akiket a budapesti intézmény munkatársai Komáromban képeznek majd ki. Jelentkezni 2009. április 15-ig lehet a KZSH titkárságán és a kile@menhaz.sk címen.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Korona és devizaszámlák egyaránt!

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vgy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno vgy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✧ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Frankl Pavol (Zsolna), Oláh Irméné (Komárom), d.F.T., Martin Rujder (Nyitra), Šajmovičová Zuzana (Pöstyén), Weisz Anna (Dunaszerdahely), Erdélyi Pál és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✧ Pályázati támogatásból január hónapban 25 új könyvvel gazdagodott a Spitzer Béla Kiskönyvtár.

✧ Januárban több dolgozatát és szakdolgozatát készítő diák látogatott a Menházba, akiknek a KZSH koordinátorai segítettek konzultáció formájában.

✧ A Szlovák Televízió Magyar Magazinja az ENSZ Holokauszt nap alkalmából külön műsorban foglalkozott a szlovákiai magyar zsidó közösségekkel. Az adásban először Kassát mutatták be, ahol többek között Jossi Steiner rabbi beszélt a közösség múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A komáromi összeállításban Haas Judit irodavezető, Kollár Zoltán vezetőségi tag és Paszternák Tamás koordinátor szólaltak meg. Lang Tamás az Érsekújvári Zsidó Hitközség elnöke a hitközségek és a temetők problémáit ismertette. A műsor a www.stv.sk honlapon megtekinthető.

✧ A KZSH meghívót kapott Fazekas László, a Szlovákiai Református Egyház új püspökének beiktatására. Az eseményről márciusi számunkban számolunk majd be.

✧ Márciusban Paszternák Tamás koordinátor képviseli a KZSH-t az épített zsidó örökségről megrendezendő nemzetközi konferencián Pozsonyban.

✧ Januárban új információs táblát helyeztünk el a temető bejáratánál. Bízunk abban, hogy a látogatók így könnyebben juthatnak majd a fontos tudnivalókhoz.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 2673/08. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

A zsidóság jövőjének két záloga: vallás és kapcsolat Izraellel

Beszélgetés Eran El Barral- a Szochnut közép- kelet európai igazgatójával

Eran El Bar zenész, zeneszerző 1967-ben született Jeruzsálemben, öt éven át szolgált az izraeli hadseregben, ahol tiszti képzésben részesült. Zenei, filozófiai és pedagógiai tanulmányokat is folytatott.

Harmincévesen gondolta úgy, hogy Magyarországra és Szerbiába jön zenét tanulni, ezekben az országokban olyan emberekkel ismerkedett meg, akik nagyban befolyásolták későbbi zenei pályafutását. Két és fél évet töltött Közép-Európában. Hébert tanított és zenét tanult Budapesten, Szerbiában és Kecskeméten a Kodály Intézetben. Itt ismerte meg feleségét Kingát, két gyermekük van. Szombattartók és kóser háztartást vezetnek. Visszatérve

Izraelbe több oktatási vezetőképző programban is részt vett. Hat év otthoni élet után kérték fel hároméves időtartamra a budapesti iroda vezetésére, megbízatása hamarosan még egy évvel meghosszabbodik. Jelenleg is aktív zeneszerző.

Mivel foglalkozik a Szochnut? Mik a szervezet elsődleges céljai?

Sokan az Izraelbe történő kivándorlással, az alijával azonosítják a Szoch-

nutot, pedig nem csak ez a feladatunk. Elsődlegesen az oktatásra fókuszálunk, és arra, hogy minél többen kapcsolódjanak be a zsidó közösségi életbe. Fontosnak tartjuk szerepünket abban, hogy a gyökereiket felfedezőik minél aktívabbak legyenek.

Oktatási programjaink szerteágazóak, hogy csak párat említek, az egyik legnépszerűbb a taglit birthright, amelyről később részletesen szólok még vagy a MASA- amely ösztöndíjas tanulást tesz lehetővé Izraelben.

A tavalyi évben egy különleges programot indítottunk, melynek keretében fiatalok és Holokauszt túlélők közösen tanultak, végül pedig együtt utaztak Izraelbe a Függetlenségi napra. Az idén szeretnénk ezt a programot folytatni egy új csoporttal.

Folyamatosan szervezünk héber nyelvtanfolyamokat és tartjuk a kapcsolatot a zsidó ifjúsági szervezetekkel. Szemináriumokat tartunk a régió országaiban, így nemrég Pöstyénben és Jičínben.

Bár valljuk, hogy egy zsidó ember számára nem lehet jobb hely a világon, mint Izrael, nem célunk, hogy mindenki alijázzon. Régióinkból, ahol a különböző országokban számításaink szerint 150 ezer zsidó ember él, nagyon alacsony az alijázók aránya, körülbelül 0,2% évente. Mindenkinek elmondjuk azt is, hogy nem könnyű Izraelben, és ott is szembe találkozik az ember a mindennapi nehézségekkel.

Fontos számunkra, hogy az itt élő embereknek valós és élő kapcsolatuk legyen Izraellel, ne csak felületes, formális turisztikai események jöjjenek létre. Izrael számára is elengedhetetlen, hogy a diaszpóra erős legyen.

Mit kell tudni a Taglit- Birthright programról?

A Taglit- Birthright program egy olyan tíznapos, ingyenes utazás Izraelbe, amelyen minden olyan 18-26 év közötti fiatal részt vehet, akinek legalább egy zsidó nagyszülője volt. Ez nemcsak egy kirándulás, hanem egy oktatási program.

(Folytatás a 4. oldalon)

A JÁNDÉK FELFEDEZŐÚT IZRAELBEN

תוכנית ה'אג'לת ל'ארץ ישראל
Jewish Agency for Israel

תג'לית • תג'לית
birthright israel
www.birthrightisrael.com

**18-26 ÉVES FIATALOKNAK,
AKIK MÉG NEM VOLTAK SZERVEZETT ÚTON IZRAELBEN**

JELENTKEZNI: FANNIF@JAFI.ORG ÉS 061-374-3065

A zsidóság jövőjének...

(Folytatás a 3. oldalról)

Amikor Budapestre érkeztem láttam, hogy a fiatalok elmennek erre az útra, amelyre nagyon sok pénzt szánunk, majd utána nem lesznek aktív tagjai a közösségnek (páran persze rövid időn belül alijáznak), ezért kialakítottuk az úgynevezett post taglit programot, amely különböző lehetőségeket kínál a résztvevőknek, hogy a továbbiakban részesei legyenek a zsidó életnek.

A régióból évente jelenleg 300 fiatal vesz részt a birtrighon (ebből 170-en Budapestről, 20-30-an Magyarország kisebb vidéki közösségeiből, a többiek pedig Lengyelországból, Csehországból, Szlovákiából, Szerbiából, Horvátországból, Romániából és Bulgáriából). Szlovákia és Csehország mindig közös csoportot alkot. A résztvevők számát a közelmúltban dupláztuk meg, óriási potenciált látok még ebben a programban. Nem azt tartom fontosnak, hogy ezekkel foglalkozzunk, hanem pár tíz vagy száz emberrel dolgozzuk mélyebben.

Számunkra az lenne az ideális, ha minden zsidó fiatal a régióból pár hónapot Izraelben tanulna, nem gondolom, hogy ez veszélyeztetné a helyi közösséget, éppen ellenkezőleg ez mentheti meg az itteni életet.

Milyen programokat, kapcsolatokat tudtok kiépíteni a kis közösségekkel?

A legtöbb programot Budapesten szervezzük, mivel itt él a legnagyobb közösség és itt a legkönnyebb aktivizálni az embereket, de számunkra mindenki egyaránt fontos, ezért folyamatosan növeljük programjaink számát más településeken is és keressük az újabb partnereket.

Kérlek, mutasd be a hamarosan megnyíló Izraeli Kulturális Központot.

Két éve dolgozunk azon, hogy Budapesten jöjjön létre a világ első Izraeli Kulturális Központja. Terveink szerint télen, chanuka előtt nyitunk majd.

A központot nem a Szochnut vagy az izraeli nagykövetség tartja fent, hanem egy helyi alapítvány, amely helyi zsidó és izraeli kurátorokból és felügyelő bizottságból áll, célunk az átlátható működés és gazdálkodás biztosítása. Fontos, hogy minden irányzat képviseltesse magát, férfiak és nők, vallásosak és nem vallásosak, üzletemberek és filantrópok. Több száz partnerrel dolgozunk együtt.

A központ nemcsak Budapesten, hanem egész Közép- Európában szervez majd eseményeket, programokat. Erős híd lesz Izrael és a diaszpóra között. A

jövőben itt működik majd a Szochnut irodája is, amely kisebb lesz, mint jelenleg, mivel egyes feladatainkat a helyi alapítvány veszi át, és itt talál majd otthonra az ifjúsági szervezetek egy része.

Fontos helye lesz ez a művészetek, a kultúra és a nyelv átadásának, mivel az emberek keveset tudnak Izraelről.

Nem gondolom ugyanakkor, hogy Izrael mindenben a megfelelő példa a diaszpóra közösségeinek, mivel sok izraelinek meglehetősen kevés tudása van a zsidóságból, ezért is lehet fontos helye a párbeszédnek ez a központ.

Fontos ez az intézmény Izraelnek is, mivel ez egy modell, az első ilyen intézmény a világban. Kicsit hasonlít például a Goethe Intézethez. A siker mérése nemcsak az lesz, ha tele lesz a ház és sok programot szervezünk, hanem ha máshol a világon is létrejönnek ilyen központok a budapesti mintájára.

Hogyan látod a zsidóság jövőjét Közép-Európában?

Hosszútávon, mondjuk ötven év múlva véleményem szerint akkor maradhat fenn a zsidóság Közép-Európában, ha egyrészt visszatér a hagyományokhoz, egyfajta vallásos életet kezd élni, másrészt erős és jó kapcsolatokat ápol Izraellel. Ma nehéz elmagyaráznom a gyermekeimnek, miért csinálunk mi mást szombaton, mint a többiek, és nem könnyű kóser háztartást vezetni sem.

Ha ez a két feltétel nem valósul meg, nem látok jövőt a zsidóság számára ebben a régióban. Hagyományok és judaisztikai tudás nélkül nem lehet erős és nagy a zsidó közösség. A kultúrán keresztül való kapcsolat a zsidósághoz és pár kirándulás Izraelbe ehhez kevés.

A közelmúltban egy nagyon szomorú eseménynek voltam tanúja a kolozsvári zsinagógában az egyik Shabatkor. Az imádkozó tizenöt férfi átlagéletkora 80 év volt, mindössze egy fiatal volt ott, aki harminc év körül járt, és éppen most készül alijázni. Megértettem, itt számára nincs jövő a zsidó közösségben, ezért szeretne Izraelben élni.

Ha valahol van pár elkötelezett és aktív ember, akkor van esély a fennmaradásra.

Ezt kell felismernie a hitközségeknek, a Szochnutnak, a Jointnak a Chabadnak, egyszerűen minden szervezetnek, amely érintett a zsidóság jövőjének formálásában és ezen kell közösen munkálkodniuk. Ez a küldetésünk.

Visegrádi együttműködés az Élet Menete keretében

Ötödik éve működik Magyarországon az Élet Menete Alapítvány, szervezésükben az idén is részt vesz egy nagy létszámú csoport Jom Hasoah-kor (április 21., kedd) az Élet Menetén Auschwitz – Birkenauban. A magyarországi alapítvány a kezdetektől fontosnak tartja, hogy zsidókat és nem zsidókat egyaránt bevonjon programjaiba, mindenkinek lehetőséget adva az emlékezésre és az emlékeztetésre.

2009-ben egy új kezdeményezéssel bővül a program cseh és szlovák partnereinkkel közösen három visegrádi ország összesen 240 fiatalja (80-an országunként) egy közös beszélgetésen vesz részt az emléknapi előestéjén Krakkóban, majd másnap együtt látogatják meg a magyar és a csehszlovák kiállítás Auschwitzban, a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásának köszönhetően. A hagyományos megemlékezésen a 18-as számú barakk előtt közösen gyűjtanak majd gyertyát az áldozatok emlékére.

Január elején a résztvevő 4 szervezet (Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém- Nemzetközi Keresztény Nagykövetség (ICEJ) – Jeruzsálem prágai és pozsonyi képviselője, a zsolnai Chevra Slovakia keresztény szervezet és az Élet Menete Alapítvány) képviselői Pozsonyban tartottak egyeztetést a program részleteiről.

Mindannyian egyetértettek abban, hogy a jelenleg sokszor feszült nemzetközi helyzetben különös jelentőséggel bír az országok együttműködése és a partnerség újabb hidakat építhet országok, vallások és a fiatalok között.

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

Zatykó János, Dél-Komárom polgármesterének beszéde az ENSZ Holokauszt napon a Jókai Moziban

Tisztelt Közönség, Kedves Barátaim!

Jó szívvel teszek eleget az észak-komáromi zsidó hitközség felkérésének azzal, hogy részt vállalva a mai eseményekből, közös emlékezésre hívom Önöket az ENSZ Holokauszt Emléknapja alkalmából. Évek óta tartó együttműködésünk során számtalan alkalmat találtunk és bizonytalán találunk, teremtünk arra, hogy hangoztassuk és valljuk: az emlékezés életben tartása, a jelen és a jövő iránti felelősség vállalása közös feladatunk itt, a Duna két partján. A két Komárom tekintetében természetesen

pított fatelepre és fűrészárugyárra, mely az első volt az itteni iparvállalatok között) hozzájárult Új-Szöny, ahogy akkor és Komárom 1896. évi egyesüléséhez. De fontos szerepet vállaltak, áttelepülve a csehszlovák megszállás alá került északi városrészből, elsősorban mint iparosok és kereskedők, a Trianoni béke után önállóvá vált, de mindenféle városi infrastruktúrát nélkülöző Magyar-Komárom városias kiépítésében is. Erre az időszakra tehető az önálló dél-komáromi hitközség alakulása is. A város déli részén ekkor még csak egy kisebb kö-

Néhány évtizeddel nagyobb múltra tekint vissza a szőnyi izraelita hitközség. Zsinagógájukat a 19. század végén a mai Hősök téréen építették fel. Az épületet 1944 első felében azzal az indokkal bontotta el a község előljárósága hogy a téren hősi emlékművet és országzászlót terveznek felállítani. Így aztán az egykoron jelentős szőnyi zsidó közösség emlékét már csak a temető őrzi.

Kedves Barátaim, Tisztelt Közönség!

Az ENSZ 2005. évi határozatával január 27-ét, az Auschwitz-Birkenau koncentrációs tábor felszabadításának napját, a Holokauszt emléknapijává nyilvánította.

(Folytatás a 7. oldalon)

A dél-komáromi zsinagóga egykor...

Észak-Komárom rendelkezik nagyobb múltú zsidósággal. Az első önálló izraelita hitközség 1791-ben alakult, közel 300 fővel. Bekapcsolódtak a város életébe, főleg a kereskedelembe, idővel pedig részt vettek a városi előljáróság munkájában is. 1863-ban adták át első templomukat, a neológ zsinagógát, majd 1907-ben az ortodox nagytemplomot. 1896-ban Menházat, azaz szociális otthont építettek, saját imaházzal. Dél-Komáromban is városalkotó volt a zsidó közösség. Az általuk megteremtett nagyipar (gondolok itt az 1880-ban az észak-komáromi Milch-család által ala-

zosság élt, főleg neológok. Zsinagógájukat 1926-ban építették a mai Szent László – Bajcsy-Zsilinszky utca sarkán. Sajnos azonban sem az itteni hitközség, sem a zsinagóga nem volt hosszú életű. Az 1944. évi eseményeknek a dél-komáromi zsidóság is áldozatul esett. Kevesen tértek vissza a koncentrációs táborokból, akik visszatértek, azok jó része elhagyta az országot és a kontinenst is. A zsinagógát 1945-ben megfosztották építészeti jellegzetességétől és a lengyár kezdte leányszállásként használni. Az épület közel két évtizede üresen áll.

...és ma

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Csehország zsidó vonatkozású emlékeinek gyűjteménye

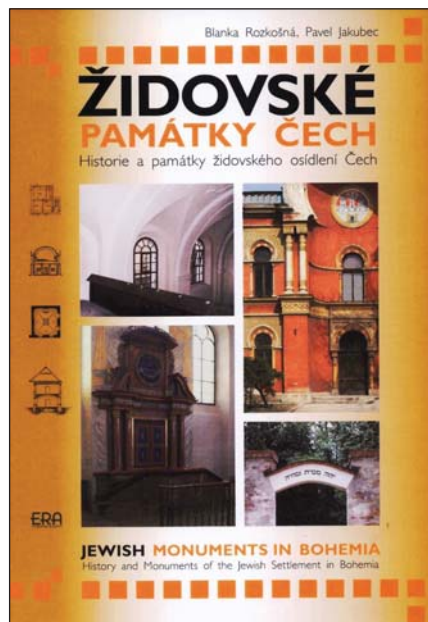
A pozsonyi Vesna Kiadó gondozásában 1991-ben jelent meg egy hiánypótló kötet, amely a mai Szlovákia területén található zsidósághoz kapcsolódó emlékeket vette számba (Bárkány – Dojč: *Židovské náboženské obce na Slovensku*). Sajnos, a kiadvány már régóta nem kapható, egy újabb kiadás már nagyon időszerű lenne. Az említett kötet, s a hozzá hasonló munkák nélkülözhetetlen alapinformációkat tartalmaznak mind a kutatók, mind az érdeklődők számára. A közelmúltban egy nagyon fontos, szép kivitelezésű és gazdag képanyagot tartalmazó összegző kötet jelent meg *Csehország zsidó emlékei. A zsidó települések története és emlékei (Židovské památky Čech. Historie a památky židovského osídlení)* címmel. Bár szóban forgó kiadvány kiadási éve 2004, de mivel egy jelentős munkáról van szó, fontosnak tartottuk, hogy ha megkésve is, de bemutassuk a Hitközségi Híradó olvasóinak is.

A szóban forgó kiadvány előzményének Jan Heřman (*Židovské hřbitovy v Čechách a na Moravě* – 1980 [Zsidó temetők Cseh- és Morvaországban]) és Jiří Fiedler (*Židovské památky v Čechách a na Moravě* – 1992 [Zsidó emlékek Csehországban és Morvaországban]) kötetét tekintik a szerzők, s lényegében ezeket a bővítették ki saját, újabb kutatási eredményeikkel.

A Rozkošná–Jakubec szerzőpáros a bevezetőben hangsúlyozza, hogy a kiadványban szereplő képanyag 2002 és 2004 között készült (összesen 12 000 felvételből válogattak), tehát nagyon sok, a zsidósághoz kötődő, korábban romos, tönkrement emléket, objektumot már felújított állapotában mutatják be. Természetesen olyanok is akadnak közöttük, amelyeknek az állaga azóta romlott, viszont újabbakkal, eddig ismeretlen objektumról készült felvételekkel is bővült az adattár. Feltétlenül ki kell hangsúlyoznunk a tényt (sajnos a szerzők erre nem hívják fel kellőképpen a figyelmet), hogy Morvaország és Szilézia területén található zsidósággal kapcsolatos emlé-

kek nem szerepelnek a szóban forgó kötetben, az ezen a területen található objektumokat egy másik még 2001-ben megjelent kiadvány tartalmazza (Kleynovský, J.: *Židovské památky Moravy a Slezska*. [Zsidó emlékek Morvaországban és Sziléziában] Brno 2001.)

Az első fejezetben a szerzők néhány oldalon felvázolják a zsidók európai és csehországi megtelepedésének történetét, majd egy-egy fejezetben összefoglalják azokat az ismereteket, amelye-

ket a csehországi gettókról, zsinagógákról és temetőkről tudni kell. A kötet legfontosabb és egyben legterjedelmesebb részét a majdnem négyszáz oldalt kitevő adattár képezi. Itt alfabetikus sorrendben követik egymást azok a csehországi települések, ahol zsidósággal kapcsolatos emlékek találhatóak. A számos és kitűnő színes, valamint fekete-fehér felvétel kíséretében a lexikonok szócikkeihez hasonlóan alapinformációkat közölnek az adott település zsidóságáról (megtelepedésük, valamint a zsidó vonatkozású emlékeiről stb.). A fényképek mellett több helyen is közlik zsinagógák alaprajzát, vagy pedig a temető és az egykori gettó térképét. Nagyon sok felvételt található a temető síremlékeiről, illetve a temetők egy-egy részleteiről. A nagy mennyiségű fényképa-

nyagnak köszönhetően egy gazdag és átfogó képet kaphatunk a csehországi zsidó temetőkultúráról. Külön figyelmet érdemelnek a fényképes síremlékek, amelyek a zsidóság körében nem számítanak megszokott dolognak. Számos felvételt találunk emlékművekről, emléktáblákról is, amelyek az 1. világháborúban elesettek, valamint a holocaust áldozatainak emlékét őrzik. A kötet végén található a szövegben előforduló zsidósághoz kötődő kifejezések magyarátát. Több oldalt tesz ki az a melléklet, amely jelentősebb csehországi zsidó személyek névsorát és rövid életrajzát tartalmazza, néhány esetben az illető fényképével együtt.

Amint arra a könyv címe is utal, kétnyelvű, azaz cseh–angol nyelvű kiadványról van szó, ami nagyon fontos szempont, hiszen ezáltal jóval szélesebb olvasóréteg számára válik érthetővé. E kötetnek köszönhetően a szöveghez kapcsolódó már említett, rendkívül gazdag fényképanyag segítségével egy valóban alapos áttekintést kaphatunk a csehországi zsidóságról. A tájékozottabb kutató figyelmét bizonyára nem kerülik el a pontatlanságok és néhány szerkesztési következtetés, s a kötethez mellékelt térkép sem a legpontosabb, de bízunk benne, hogy a következő kiadásban a kötet összeállítói orvosolják ezeket. A bemutatott kiadvány már nem kapható a könyvesboltokban (a Komáromi Zsidó Hitközség Könyvtárából természetesen nem hiányzik!), ezért bízunk benne, hogy a nagy érdeklődésre való tekintettel rövidesen megjelenik a második, kiegészített változat is.

Rozkošná, Blanka – Jakubec, Pavel: *Židovské památky Čech. Historie a památky židovského osídlení Čech. Jewish Monuments in Bohemia*. Brno: ERA group spol. s r. o. 2004, 480 p. ill.

Macesz Maci és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

Megemlékezés

Megyes Pál rabbijelölt beszéde a Jókai Moziban

Család. Egy szó, egy fogalom, mely az összetartozásról, szeretetről szól. A szülő számára a legnagyobb öröm gyermekének megszületése. Egy új élet, új lehetőség, új világ! A Talmud azt mondja, minden ember egy külön világ. Gondolatokkal, érzésekkel, érzelmekkel. A gyerekáldás érkezésével a családi élet is más mederbe terelődik, új kihívások, feladatok, érzések jelennek meg. Csodálatos pillanatoknak lehetünk tanúi, amikor gyermekünk először ül fel, az első hangokat próbálja meg megformálni angyali kis ajkaival, élete első talpra állása mind-mind egy varázslatos világ részei. A gyermek folyamatos figyelmet, törődést, szeretet igényel, a család középpontjában áll, társaival a szülői ház szobáiban, majdan az udvarban folyamatosan fedezi fel magának a környező világot.

A gyermek ahogy növekszik, úgy kerül az iskolapadba, ahol megismerhet egy következő világot, új barátokra, ismeretekre tesz szert, később középiskolába, majd ha a lehetőségei engedik, akkor főiskolára, egyetemre, melyek végzetével elkezdheti az igazi felnőtt életet, családot alapít, munkájával, kitartásával újrakezdheti ezt a körforgást. Ez az élet rendje! A második világháború elsöpörte ezt a kialakult rendet. Családokat nyomorított meg, emberek tízmillióit vágtatott el a teljes élet lehetőségétől, hat millió zsidó embernek még a lehetőséget sem adta meg, hogy felemelt fejjel, büszkén vállalhassa hitét, meggyőződését, köztük volt más-

fél millió gyermek. Gyermek, akik alig ismerték az őket körülvevő világot, az életet. Elszakították őket szüleiktől, kiragadták abból a varázslatos világból, melynek melegét a család adta, a szeretettől, törődéstől, odafigyeléstől. Embertelen módon meggyilkolták őket! Nemtől és kortól függetlenül, kegyetlen körülmények között választották el lelkeiket attól a porhüvelytől, melyet Isten teremtett, Isten adott az embernek, és amelyet csak Istennek volt, van joga elvenni.

Mikeás próféta szavait idézem, mely fájdalmunkat enyhíteni talán nem tudja, ám egy olyan ígérettel ajándékoz meg, melynél többet halandó ember nem kívánat Istenétől, a Messiási kor igazságosságával, amikor halottaink visszatérnek, elnyomóink megbüntettetnek:

„Ne örülj, én ellenségem! Elestem ugyan, de felkelek...
...Kivisz engem az Örökkévaló a világosságra, nézni fogom az Ő igazságát”

Emlékezzünk azokra a mártírjainkra, akik életüket adták származásukért, hitükért, meggyőződésükért!

A zsidóság jövőjének...

(Folytatás az 5. oldalról)

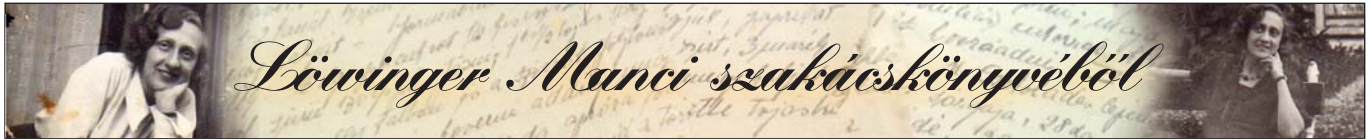
Éz bevallottan is egy szimpatikus kampánynap, melynek az a lényege hogy a világ minden szegletébe eljuttassa a „Méltóságot és Igazságot Valamennyiünknek” örökérvényű eszméjét. De más okból is kötelességünk nekünk, komáromiaknak az emlékezés. Talán csak a rendszerváltás óta beszélünk a Csillagerőd történetének sötét korszakáról, mely 1944-ben a németországi koncentrációs táborokba való kiszállítás előtti internálás helye volt. Ide hurcolták a Horthy-rendszer apparátusának több olyan tisztviselőjét, akikkel az 1944. október 15-i német beavatkozás révén hatalomra jutott nyilaskeresztes párt egyes vezetőinek elszámolnivalója volt, a baloldali elemeket, a cigányokat és természetesen a zsidókat. Először a Monostori erődben lévő átmeneti táborba, majd ide vitték Komárom város 1944. augusztus

1-jével nyugdíjba vonult polgármesterét, Alapy Gáspárt is. A komáromi nyilaskeresztes párt helyi vezetője, Wojtowicz Richard személyes bosszújának áldozataként Dachauban végezte életét 1945. február 5-én. Komárom 2170 főnyi zsidó lakosságát is a Zsidótörvények sújtották. 1939-ben megkezdődött a munkaszolgálat előkészítése, az 1942-es év pedig újabb megszorító intézkedések sorozatát jelentette. 1944. április 5-én kötelezővé tették a sárga csillag viselését. 1944 áprilisában a Gestapo megjelenésével létrehozták a gettót. Júniusban a dél-komáromi állomásról megindult a deportálás. A koncentrációs táborokból 1922-en már soha nem térhetek vissza. A deportálásoknak áldozatul esett a szellemi foglalkozású komáromi zsidók 95 %-a. Köztük 19 orvos, 12, ügyvéd, sok mérnök, pedagógus

2009-ben itt Komáromban egy konkrét személyre is emlékezni kell. Az ide nem

messze lévő Igmándi út 2. számú házat a Steiner-Milch család birtokolta, és üzemeltette a benne lévő betérő kocsmát a 19-20. század fordulóján. E családban született 1895. január 8-án Steiner Béla, aki Zsolt Béla néven lett neves író, költő publicista. Zsidó volta miatt 19 hónapot Ukrajnában töltött munkaszolgálaton, majd a nagyváradi gettó lakója lett és onnan került Bergen-Belsenbe. A táborból a Kastner-vonat segítségével menekült meg. Zsolt Béla 1949. február 6-án, idén 60 éve halt meg. Nem elég azonban csak emlékezni, tisztelettel adózni és gyászolni a halottakat.

Emellett oktatnunk, nevelnünk és tördölnünk kell az élőkkel is. Segítse ez a mai alkalom feladatunk beteljesítését, melyhez Mark Herman 2008-ban Magyarországon forgatott „A csikos pizza-más fiú” című holokauszt-filmje is hozzájárul.

Újra kóser konyha a Hitközségi Híradóban

Közel egy évtizedig volt a HH legnépszerűbb rovatainak egyike a **Kóser konyha**, ahol hónapról-hónapra újabb receptet közöltünk. A Shalom klubban hitközségünk hölgytagjainak jóvoltából gyakran meg is kóstolhattunk egy-egy ételt, mely a leíratak alapján készült.

Különleges vállalkozásba kezdünk most, Orna Mondshein, izraeli olvasónknak köszönhetően indul a „Löwinger Mancsi szakácskönyvéből” sorozat.

Ki is volt Löwinger Mancsi?

A Löwinger család 1944-ig Komáromban lakott. A Polgár utca 7-es számú házukat már lebontották, egy emeletes lakóépület áll a helyén. Innen deportálták őket. A családból csak ketten jöttek vissza, Zoltán és Olga. Nővérük Ilona, már 1937-től Izraelben élt. Mancsi, az én nagynéném volt, nagynéni, akivel sose találkoztam. Mancsi zongoratanárnő volt, tanítványai biztos élvez-

ték csodálatos tehetségét, a fürge ujjait, amelyekkel a zongora billentyűin klasszikus és népi dallamokat játszott.

Mancsi nem csak a zenében volt varázslatos. A főzés illetve a sütés volt a másik kedvenc elfoglaltsága. Mancsi a családi konyhában rokonaival közösen a hétköznapiakra és ünnepekre is csodákat alkotott. Olga, az én anyám is részt vett ezeken a családi-konyhai összejöveteleken, és sokat emlegette az ott történeteket. Mancsi és az egyik nagynéni, mintha látták volna a jövőt, szerkesztettek egy szakácskönyvet a család későbbi generációinak. A szakácskönyv megmaradt a háború alatt és az anyámé lett. Tőle örököltem az értékes könyvet, ebből való a következő pürimi recept.

Hámán Füle vagy Hámán Tászkája a tradicionális purimi sütemény

Hámán, Ahasveros minisztere volt, aki a zsidók kiirtását javasolta. Mivel a zsidó nép végül megmenekült ez egy

vidám ünnep. Jelmezekbe öltözünk, süteményeket küldünk és a Megilát olvassuk. A Hámán füle finom vajjas tészta mákkal vagy dióval töltve. Ezek a hagyományos töltelékek, de lehet akármilyen más édes töltelék használni- datolyalekvárt, nuttelltát, csokoládét vagy mást.

Hámán Füle tészta - 60 dkg lisztet összekeverni 25 dkg vajjal vagy margarinnal. Hozzátenni 2 dkg élesztőt, 2 tojást, vagy 1 tojást és 1 sárgáját, 15 dkg cukrot, reszelt citromhéjat és kis rumot. A tésztát kb. 12 órát pihentetni kell. Pohárral köröket szaggatunk belőle, majd megtöltve háromszögre hajtogatjuk.

Máktöltelék – 25 dkg darált mákot, 15dkg cukrot, reszelt citromhéjat, 5 dkg vajat vagy margarint, kis tejjel vagy vízzel összekeverünk, megfőzzük, miután kihűlt a tésztát megtöltjük vele. Belekeverhetünk még mazsolát, mézet vagy cukrozott narancshéjat.

Jó étvágyat és boldog Purimot!

Orna Mondshein
Ashkelon, Izrael

Kile Kaleidoszkóp

Vezetőségi ülés

A KZSH vezetősége február első hétfőjén tartotta soros ülését, melyen számos fontos kérdést vitattunk meg. Paszternák Antal elnök köszöntője után Kollár Zoltán vezetőségi tag számolt be a Menház felújításának aktuális állásáról és a további lehetőségekről. Haas Judit irodavezető ismertette a könyvtár kategorizálásának állását. Az ülésen megjelent a temető karbantartásával 2008. november 6-án megbízott Boldi cég vezetője Rysavy Baltazár, aki összefoglalta a munkák eddigi menetét és beszámolt arról, hogy a sírkert új gondnoka a Király család, akik beköltöztek a temetői lakásba. A temetővel kapcsolatos jogi problémákat dr. Novák Tamás ismertette.

Ing. Weissová Alica és MUDr. Hanzlíková Daniela a tagságot érintő aktuális problémákat vetettek fel. Élénk vita bontakozott ki az Eötvös utca 9-es ház állapotáról. A vezetőség döntése értelmében a KZSH tárgyalásokat kezd a Joint-tal egy kamatmentes kölcsön felvételéről, mellyel biztosítható lenne a ház felújítása.

Az ülés végén Paszternák Tamás koordinátor vázolta fel a közeljövő programjait.

Temetői hírek

Február elején megkezdődött a temető hátsó, elhanyagolt részének tisztítása. A Boldi cég tájékoztatása szerint kora tavaszra az egész temetőt kitakarítják és utána is biztosított lesz a folyamatos karbantartás.

A temető bejáratánál új tájékoztató táblát helyeztünk ki, melyen folyamatosan informáljuk majd a látogatókat.

Vyšehradská spolupráca v rámci Pochodu života

V Maďarsku už 5 rokov pracuje Nadácia pochodu života, ktorá aj v tomto roku zorganizuje návštevu veľkej skupiny záujemcov v Osvienčime – Birkenau, a to pri príležitosti Jom Hašoa (v utorok 21. apríla). Nadácia už od začiatku svojej činnosti považuje za dôležité, aby do tohto programu zapojila Židov aj nežidov, aby mal každý možnosť spomínať na obeť vojny a pripomenúť si obeť holokaustu.

Program sa v roku 2009 rozšíri o novú iniciatívu. Českí, slovenskí a maďarskí partneri z krajín V4, spolu 240 mladých ľudí (z každej krajiny po 80) sa zúčastní na spoločnom rozhovore v Krakove v predvečer pamätného dňa. Na druhý deň spoločne navštívia v Osvienčime československú a maďarskú výstavu. Za toto všetko patrí

vdaka Vyšehradskému fondu. Na tradičnej spomienke zapália spoločne sviečky na pamiatku obetí pred barakom č. 18.

Začiatkom januára usporiadali zástupcovia 4 zúčastnených organizácií – pražské a bratislavské zastupiteľstvo Medzinárodného kresťanského veľvyslanectva Jeruzalem (ICEJ), Chevra Slovenská kresťanská organizácia zo Žiliny a Nadácia pochodu života – spoločné stretnutie v Bratislave.

Zúčastnení súhlasili s tým, že dnes, v napätej medzinárodnej situácii, má mimoriadny význam spolupráca krajín a partnerstvo, ktoré môže budovať mosty medzi krajinami, cirkvami a medzi mladými.

PT

Pamätný deň obetí

(Pokračovanie zo strany 2.)

Dr. Maroš Borský, riaditeľ Slovenského centra židovského dedičstva, v príhovore zdôraznil, že takáto tabuľa sa nedostane na každú bývalú alebo terajšiu synagógu, alebo židovskú budovu, ale iba na takú, ktorá sa používa výlučne na ciele kultúry a náboženského života, a preto tabuľa na Menháze je zásluha komárňanskej židovskej komunity.

Tabuľu s nápismi v slovenčine, maďarčine a v angličtine odhalil veľvyslanec Zeev Boker, po speve Davida Schwězoffa sa oslavy na Ulici Eötvösa skončili. Touto cestou ďakujeme za poskytnutú pomoc Baltazárovi Ryšavému – Boldi, Judite Haasovej, Antonovi Pasternákovi a Zoltánovi Kollárovi.

Spomienkové oslavy pokračovali obedom v Komárome, v kine Jókaiho, kde v mene mesta prehovoril poslanec maďarského parlamentu, primátor mesta János Zatykó. Hovoril o osude Židov v Komárome a v Szőny, osobitne vyzdvihol známeho básnika a rodáka mesta Bélu Zsolta (rodným menom Steinera). Poslucháč Židovskej univerzity Pál Megyes zdôraznil dôležitosť rodinného života a úlohu detí v kolobehu života. V kine sa spomienková oslava skončila modlitbou Kél molé rachamim, ktorú predniesol Dávid Schwězoff. Na-

sledovalo premietanie filmu Chlapec v pásikavom pyžame, ktorý natočili v Maďarsku. Dej rozpráva o židovskom chlapcovi Šmuelovi, ktorý je zavretý v pracovnom tábore a spriatelí sa so synom nemeckého veliteľa, Brunom. Príbeh sa končí tragicky.

Deň bol mimoriadne dôstojný a obsažný. Myslíme si, že týmto programom sa Komárno dostalo na domnelú mapu, na ktorej možno nájsť mestá, podporujúce toleranciu.

Za realizáciu programu vyslovujeme naše ĎAKUJEME: Margite Rédlí, Péterovi Göncimu, Balázsovi Kuruczovi a Miklósovi Böhmovi, respektíve pracovníkom filmovej firmy Forum Hungary a

Dve zálohy...

(Pokračovanie zo strany 3.)

Meradlom úspechu nebude iba to, či bude dom, v ktorom organizujeme mnoho programov, plný, ale najmä to, či na základe budapeštianskeho príkladu vzniknú podobné centrá vo svete.

Ako vidíš budúcnosť Židov v strednej Európe?

Perspektívne, povedzme v najbližších päťdesiatich rokoch, sa podľa mňa môže zachovať židovstvo v strednej Európe iba vtedy, ak sa na jednej strane vráti k tradíciám a začne žiť pobožným životom a na druhej strane bude pestovať silné a dobré kontakty s Izraelom. Dnes sa ťažko vysvetľuje deťom, prečo robíme v sobotu iné veci ako druhí a nie je ľahké viesť ani kóšernú domácnosť.

Ak sa tieto dve veci nezrealizujú, tak v tomto regióne nevidím budúcnosť židovstva. Bez tradícií a vedomostí o judaizme nemôže žiť silná a veľká komunita. K tomu nestačí kontakt prostredníctvom kultúry alebo niekoľko návštev v Izraeli.

Nedávno som bol svedkom veľmi smutnej udalosti v synagóge v Kluži. Priemerný vek tamojších mužov bol 80 rokov, medzi nimi iba jeden mladý muž, ale aj ten sa chystal do Izraela. Pochopil, že tu nemá budúcnosť v židovskej komunite, a práve preto chce žiť v Izraeli.

Ak niekde žije niekoľko angažovaných a aktívnych ľudí, tak je šanca na prežitie.

Toto si musí uvedomiť každá obec, ako aj Sochnut, JOINT, Chabad, t.j. všetky organizácie, ktoré sú zainteresované na formovaní budúcnosti židovstva. A musia pritom spolupracovať. To je naše poslanie.

PT

Tiborovi Szépvovi. Ďakujeme všetkým, ktorí prišli.

Dve zálohy budúcnosti židovstva – náboženstvo a kontakt s Izraelom

Rozhovor s Eranom El Barom, riaditeľom Sochnutu pre strednú a východnú Európu

Eran Al Bar je pôvodne hudobný skladateľ. Narodil sa v roku 1967 v Jeruzaleme, slúžil 5 rokov v armáde ako dôstojník. Študoval múzické umenie, filozofiu a pedagogiku. Ako tridsaťročný sa rozhodol, že príde študovať hudbu do Maďarska a Srbska, kde sa zoznámil s takými ľuďmi, ktorí mali mimoriadny vplyv na jeho hudobnú kariéru.

V strednej Európe strávil dva aj pol roka. Učil ivrit a učil sa hudbu v Budapešti, v Srbsku a v Kodályovom inštitúte v meste Kecskemét. Tu spoznal svoju budúcu manželku Kingu, s ktorou má dve deti. Dodržiujú predpisy šabatu a vedú kóšernú domácnosť. Po návrate do Izraela sa zúčastnil na programe pre vedúcich. Po šiestich rokoch strávených doma ho požiadali o vedenie budapeštianskej kancelárie, jeho pobyt zanedlho predĺžia o ďalší rok. Aj momentálne sa aktívne zaoberá hudbou.

Čím sa zaoberá Sochnut? Čo sú prvoradé ciele vašej organizácie?

Mnohí si myslia, že Sochnut sa zaoberá iba vysťahovaním, alijou, hoci my sa zaoberáme viacerými záležitosťami. Medzi naše prvoradé úlohy patrí vzdelávanie a aj to, aby sa čo najviac ľudí zapojilo do židovského spoločenského života. Máme dôležitú úlohu aj v tom, aby sa tí, ktorí objavia svoje korene, stali ešte aktívnejšími.

Usporiadávame veľa vzdelávacích programov, spomenul by som iba niektoré, najpopulárnejší je Taglit Birthright, o ktorom ešte budem hovoriť, alebo program MASA, ktorý umožňuje štúdium v Izraeli, na ktoré poskytujeme štipendium.

Vlani sme začali zaujímavý program, v rámci ktorého sa mladí ľudia učia spolu s generáciou, ktorá prežila holokaust a na konci odcestujú spoločne do Izraelu na oslavy Dňa nezávislosti. V tomto roku by sme radi v programe pokračovali s novou skupinou.

Priebežne organizujeme kurzy ivritu a udržujeme kontakt so židovskými mládežníckymi organizáciami. Organizujeme semináre aj v krajinách regiónu, nedávno sme boli v Piešťanoch a v Jičine.

Zastávame názor, že pre Židov nie je lepšie miesto na svete ako Izrael, predsa nie je našim cieľom alija každého. V tomto regióne, kde podľa odhadu v rozličných krajinách žije asi 150 tisíc Židov, je pomer tých, ktorí odchádzajú do Izraela, nízky, ročne asi 0,2 %. My každého upozorníme na to, že život v Izraeli nie je ľahký, aj tam sa človek stretne s ťažkosťami každodenného života.

Pre nás je dôležité aby tu žijúci ľudia

mali reálny a živý kontakt s Izraelom, aby to neboli iba povrchné a formálne turistické udalosti. Pre štát Izrael je dôležité, aby bola silná diaspora.

Čo by sme mali vedieť o programe Taglit-Birthright?

Program Taglit-Birthright je desaťdňo-

Eran El Bar a Zeev Boker v Piešťanoch – apríl 2008

vý bezplatný pobyt v Izraeli pre každého takého mladého človeka medzi 18-26 rokov, ktorý má aspoň jedného židovského starého rodiča. Toto nie je výlet, ale je to vzdelávací program. Keď som prišiel do Budapešti, zistil som, že mladí ľudia odídu na program, ktorý nás stojí nemalé peniaze a po návrate sa nestanú aktívnymi členmi komunity (samozrejme, niektorí sa behom krátkej doby vrátia do Izraela), pre tých sme zorganizovali program post taglit, v rámci ktorého účastníkom poskytujeme možnosť, aby sa stali účastníkmi židovského života.

Z regiónu sa ročne zúčastňuje 300 mladých ľudí na programe birthrighton (z toho 170 z Budapešti a 20-30 z menších miest Maďarska ostatní sú z Poľska, Českej republiky, zo Slovenska, Srbska, Chorvátska, Rumunska a Bulharska). Slováci a Česi vždy tvoria jednu skupinu.

Nedávno sme zdvojnásobili počet účastníkov, v tomto programe vidím obrovský potenciál.

Nepokladám za dôležité, aby sme sa zaoberali tisíckami ľudí, ale to, aby sme

sa s niekoľkými stovkami zaoberali oveľa podrobnejšie.

Pre nás by bolo ideálne, keby sa každý mladý Žid z tohto regiónu niekoľko mesiacov učil v Izraeli, nemyslím si, že by toto ohrozovalo miestne komunity, práve naopak, toto môže zachrániť domáci židovský život.

Áké programy, kontakty viete vybudovať s miestnymi komunitami?

Najviac programov organizujeme v Budapešti, nakoľko tu je najväčšia komunita a tu vieme najľahšie ľudí aktivizovať. Pre nás je dôležitý každý človek, preto priebežne rozširujeme programy na vidieku a stále hľadáme nových partnerov.

Prosím ťa, predstav nám Izraelské kultúrne centrum, ktoré zanedlho otvoríte v Budapešti!

Už dva roky pracujeme na tom, aby sme v Budapešti otvorili prvé Izraelské kultúrne centrum na svete. Verím, že sa nám to podarí ešte v tomto roku, pred Chanukou.

Kultúrne centrum nebude riadiť ani Sochnut, ani veľvyslanectvo, ale bola založená miestna nadácia, ktorá má členov – kurátorov z miestnych aj izraelských občanov. Je založená aj dozorná rada, ktorá zabezpečí transparentnosť hospodárenia. Pre nás je dôležité, aby boli zastúpené všetky náboženské smery, muži aj ženy, pobožní a aj takí, ktorí nechodia do synagógy, podnikatelia a filantropi. Pracujeme s mnohými partnermi.

Toto centrum nebude organizovať podujatia iba v Budapešti, ale v celej strednej Európe. Bude tvoriť pevný most medzi Izraelom a diasporou. V budúcnosti bude aj Sochnut pracovať v tej istej budove. Bude nás menej ako dnes, nakoľko niekoľko našich úloh prevezme miestna nadácia. V tejto budove nájdú domov aj niektoré mládežnícke organizácie.

Tu bude miesto na odovzdávanie informácií o umení, kultúre a jazyku, pretože ľudia vedia veľmi málo o Izraeli.

Nemyslím si, že by Izrael vo všetkom bol vhodným príkladom pre komunity diaspóry, nakoľko mnoho Izraelčanov má málo znalostí o židovstve, preto toto centrum bude dôležitým miestom pre dialóg.

Táto inštitúcia bude dôležitá aj pre Izrael, bude to model, nakoľko je prvá na svete. Trošku sa bude podobáť na Goetheho inštitút.

(Pokračovanie na strane 4.)

Séderový večer

Podobne ako doteraz, aj v tomto roku usporiadame tradičný Séder. Bude sa konať **9. apríla 2009 o 18:00 h.**, v druhý večer sviatku, v budove Menház, v sále Zoltána Wallensteina. Kóšerná večera je zabezpečená z Budapešti. Účastnícky poplatok je 2,- eurá (vdaka našim darcom). Prihlásiť sa môžete do 31. marca 2009 na sekretariáte ŽNO, alebo na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk!

Pamätný deň obetí holokaustu, vyhlásený OSN, Komárno 2009

V nedeľu 25. januára usporiadala ŽNO v Komárne pri príležitosti Pamätného dňa obetí holokaustu program na oboch stranách Dunaja. Menház sa v tento deň stal súčasťou Cesty slovenského židovského dedičstva. Pred budovou, po speve kantora Davida Schwezoffa pozdravil prítomných koordinátor Tamás Paszternák. Medzi hosťami nechýbal veľvyslanec Izraelu v Bratislave Zeev Boker, poslanec NR SR a primátor mesta, MUDr. Tibor Bastrnák, poslanec NR SR Imre Andrusko, zástupcovia mestského úradu, poslanci mesta a zástupcovia cirkví.

Spomienkovú oslavu otvoril predseda ŽNO v Komárne Anton Pasternák, zdôraznil, aké dôležité je spomínať. Primátor mesta, MUDr. Tibor Bastrnák, vo svojom prejave, prednesenom v slovenčine a v maďarčine vyjadril radosť nad tým, že v meste aktívne pracuje židovská komunita a mnohými programami prispieva k obhacovaniu kultúrneho života.

Pál Megyes, poslucháč Židovskej univerzity v Budapešti, vo svojom príspevku spomenul poslanie a históriu Komárňanskej židovskej mládežníckej organizácie, ktorá bola založená práve pred 100 rokmi.

(Pokračovanie na strane 4.)

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Účty sú v Sk aj v devízach!

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ HH, komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Shalom podporili: Pavol Frankl (Žilina), Imréné Oláh (Komárno), d.F.T., Martin Rujder (Nitra), Šajmovičová Zuzana (Piešťany), Erdélyi Pál, Anna Weisz (Dunajská Streda) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

✧ Z verejnej súťaže sme v mesiaci januári nakúpili 25 nových kníh pre našu Miniknižnicu Bélu Spitzera.

✧ V januári navštívili Menház viacerí študenti, ktorí píšú odborné seminárne práce. Naši koordinátori im vo forme konzultácií poskytli pomoc.

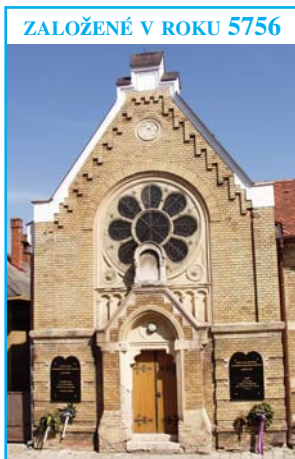
✧ Maďarský magazín STV sa pri príležitosti Pamätného dňa obetí holokaustu v osobitnej relácii zaoberal maďarskými židovskými komunitami na Slovensku. Najprv predstavil Košice, kde okrem iného o minulosti, prítomnosti a budúcnosti komunity hovoril rabín Jossi Steiner. V časti programu o Komárne sa divákovi prihovorila riaditeľka našej kancelárie Judita Haasová, člen vedenia Zoltán Kollár a koordinátor Tamás Paszternák. Predseda ŽNO v Nových Zámkoch, Ing. Tomáš Lang, spomenul problémy náboženských obcí a cintorínov. Reláciu si môžete pozrieť na webovej stránke: www.stv.sk.

✧ Naša ŽNO dostala pozvanie na inauguráciu Lászlóa Fazekasa, nového biskupa Kresťanskej reformovanej maďarskej cirkvi na Slovensku. O udalosti vás budeme informovať v našom marcovom čísle.

✧ Koordinátor Tamás Paszternák bude zastupovať ŽNO na medzinárodnej konferencii o židovskom dedičstve v Bratislave.

✧ V mesiaci januári sme umiestnili novú informačnú tabuľu pri vchode do cintorína. Veríme, že týmto pomôžeme našim návštevníkom.

SPRAVODAJ יהו

Sobota plná zážitkov

Milí priatelia! Židovská náboženská obec v Komárne Vás srdečne pozýva na mimoriadny program do Menházu. V dňoch 13. a 14. marca 2009 chce všetkým záujemcom ponúknuť zážitky zo židovského života.

Prednášky a modlitby, ktoré v sobotu odznejú, chcú poukázať na pestrosť a rôznorodosť židovskej viery. Veríme, že to bude zážitok pre mnohých z Vás!

Podrobný program:

piatok 13. marca, 17.30

- Uvítanie soboty - Kabalat Shabat
- Bohoslužba a prednáška o Šabate
- Kôšerná slávnostná večera

Sobotu zážitkov vedie rabín Zeev Stiefel z Piešťan

Ďalší účinkujúci: Pál Megyes, poslucháč Židovskej univerzity v Budapešti a Tamás Biczó, kantor synagógy na ulici Frankel Leó v Budapešti.

sobota 14. marca

- 9.30: ranná spoločná modlitba a učenie
- 11.00: prednášky o histórii a židovskej komunite
- 12.30: Obed
- 15.30: prednášky o Purime a Pesachu
- 17.00: prednáška Židovská identita po druhej svetovej vojne

18.00: Havdala – rozlúčka so sobotou

Podrobnosti o prednáškach: www.menhaz.sk

Pre deti pripravujeme osobitný program. Účasť na podujatí je bez nároku na ubytovanie bezplatná, no z dôvodu stravovania je nutná predbežná registrácia. Zvýhodnený účastnícky poplatok s ubytovaním na jednu noc je 15 eur na osobu.

Prihlásiť sa možno do 5. marca 2009.

Sobotu plnú zážitkov podporuje Holandský židovský humanitárny fond a nadácia Pincus.

Srdečne Vás pozývame do Komárna!

Zasadnutie vedenia

Prvý februárový víkend sa uskutočnilo zasadnutie vedenia ŽNO, na ktorom bol prerokovaný celý rad dôležitých otázok. Po úvodnom slove Antona Pasternáka referoval člen vedenia Zoltán Kollár o aktuálnom stave a ďalších možnostiach rekonštrukcie Menháza. Riaditeľka kancelárie Judita Haasová hovorila o stave kategorizácie knižnice. Na zasadnutí bol prítomný aj konateľ firmy Boldi, ktorá je poverená od novembra roku 2008 údržbou cintorína. Baltazár Ryšavý podal správu o prebiehajúcich prácach a oznámil, že noví správcovia cintorína, rodina Királyová, sa už nasťahovali do obnoveného bytu. Právne otázky súvisiace s cintorínom predniesol dr. Tomáš Novák. Ing. Alica Weisssová a MUDr. Daniela Hanzlíková nastolili aktuálne problémy. Prebehla živá diskusia o stave domu na Ulici Eötvösa č. 9. Na základe rozhodnutia vedenia začne ŽNO rokovať s organizáciou JOINT o poskytnutí bezúročnej pôžičky na obnovu domu. Na konci zasadnutia koordinátor Tamás Paszternák oboznámil vedenie s programom nasledujúceho obdobia.

Osvienčimské album v Komárne

Hľadáme dobrovoľníkov

Od 7. júna t.r. bude Pamätné stredisko Holokaustu z Budapešti v Komárne realizovať putovnú výstavu pod názvom Osvienčimské album. ŽNO touto výstavou vzdáva hold komárňanskej komunite, ktorá bola pred 65 rokmi deportovaná. Záujemcovia budú mať možnosť prezrieť si výstavu so slovenskými a maďarskými komentármi. Výstava sa uskutoční za podpory Kultúrneho inštitútu MIR v Bratislave.

Pre úspešný priebeh výstavy by sme potrebovali dobrovoľných sprievodcov, ktorých v Komárne vyškolia pracovníci Pamätného strediska. Prihlásiť sa môžete do 15. apríla 2009 na sekretariáte ŽNO, alebo na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk.

Obnova budovy Menház

Po januárovej prestávke sa vo februári začali práce na výmene okien. Osadili sa nové drevené okná, ktoré majú ten istý tvar ako predchádzajúce. V sále Zoltána Wallensteina a vo vestibule synagógy bola vymenená podlaha. V synagóge odborníci opravili sadrovú dekoráciu, ktorá sa poškodila v priebehu vykonávania izolačných prác. Na začiatku marca sa prebiehajúce práce ukončia maľovkou.

Správy z cintorína

Na začiatku februára sa začalo čistenie zadnej, mimoriadne zanedbanej časti cintorína. Podľa informácie firmy Boldi bude na jar vyčistený celý cintorín a následne zabezpečená priebežná údržba.

Pri vchode do cintorína sme umiestnili novú informačnú tabuľu pre návštevníkov.